

در این سرفصل همچنین می‌خوانید:

۶۶ بنزین و نفت در نوسان

۶۷ افزایش ذخایر، به هر قیمت؟

۶۸ تحولات انرژی

۶۸ طرح ماه

انتخابی برای حساس‌ترین وزیر اقتصادی کابینه

در انتظار مهرهای کارآمد برای نفت

چهار پنجم در آمد ارزی کشور در انتظار فردی امین، معتمد، دلسوز، جهان‌دیده، فراجناحی و مدبر است.

انتخاب اعضای کابینه دهم همانند سایر کابینه‌ها با حاشیه‌های بسیاری همراه بوده و در این رابطه رایزنی‌های فشرده‌ای در محافل سیاسی مختلف جریان داشته است. کاندیداهای متعددی برای هر وزارتخانه پیشنهاد شده و شرایط هریک مورد بررسی قرار گرفته است. وزارت نفت هم از این قاعده مستثنا نبوده و انتخاب کاندیداهای مورد نظر برای هدایت سکان این وزارت با حساسیتی به مراتب بیشتر از متوسط سایر وزارتخانه‌ها جریان داشته است.

در مدت بررسی‌ها، اسامی کاندیداهای مختلفی از سوی جریان‌های سیاسی به عنوان نامزدهای تصدی مقام وزارت نفت منتشر و مورد نقد قرار گرفته است. تنوع و ویژگی عمده فهرست‌های منتشره است، به گونه‌ای که اسامی افرادی با سوابق اجرایی و مدیریتی مختلف و متنوع از داخل و خارج از مجموعه وزارت نفت در آن به چشم می‌خورد. در این فهرست‌ها اسامی مختلفی از محرمانان و محصولی وزرای صنایع و کشور دولت نهم گرفته تا جشن‌ساز آخرین مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران در دولت نهم، وکیلان مدیرعامل شرکت نفت و گاز پارس و قاسمی فرمانده قرارگاه خاتم‌الانبیا که طی چهار سال اخیر پروژه‌های بسیاری از صنعت نفت به این قرارگاه واگذار شده مشهود است. نودزی، وزیر نفت دولت نهم، هرچند در

نفت شامل تأمین انرژی مصرفی دوازدهمین کشور بزرگ مصرف‌کننده انرژی دنیا است. این مسئولیت، دربرگیرنده کل زنجیره صنعت نفت و گاز، شامل اکتشاف، توسعه، تولید، پالایش، انتقال و توزیع نفت و گاز طبیعی است. در سبد انرژی مصرفی ملی، ۹۸ درصد مصرف از محل منابع نفت و گاز تأمین می‌شود. ضمن این که وضعیت مخازن عمده تولید نفت ایران به گونه‌ای است که اکثر این مخازن سالخورده بوده و نیمه دوم عمر خود را طی می‌کنند و تولید نفت آنها به طور

طبیعی روند کاهنده‌ای را پشت سر می‌گذارد. برخی منابع، اُفت طبیعی تولید از مخازن نفت ایران را معادل ۲۵۰ تا ۳۰۰ هزار بشکه در سال اعلام کرده‌اند. بنابراین، سرمایه‌گذاری‌های جدید در بخش تولید باید علاوه بر جبران اُفت طبیعی مزبور و نیز افزایش مصرف داخلی، ظرفیت مطمئنی را برای حفظ سهم ایران در بازار جهانی نفت تضمین و از این طریق قدرت ملی را در عرصه منازعات سیاسی و بین‌المللی و چانه‌زنی‌های رایج در مقیاس کلان سیاسی افزایش دهد. تعامل مدبرانه با نهادهای تأمین مالی و شرکت‌های بزرگ نفتی بین‌المللی و استفاده از مزیت‌های این شرکت‌ها در جهت بومی‌سازی تکنولوژی‌های تولید نفت و گاز که ماهیتاً در شمار تکنولوژی‌های سطح بالا (High - Tech) قرار دارند و ارتقای توان فنی شرکت‌های داخلی، مهمترین مأموریت‌های وزارت نفت در این بخش هستند. اهمیت بهره‌گیری از تکنولوژی‌های نوین در این عرصه از مقایسه شاخص پتانسیل‌های تولید و بازیافت نفت نمودار است، در حالی که با تکنولوژی‌های رایج کشور تولید ۱۳۸ میلیارد بشکه نفت از ذخایر موجود امکان‌پذیر است، بهره‌گیری از تکنولوژی‌های نوین برای افزایش ضریب

مقایسه با سایر انتخاب‌های احتمالی نژاد در دولت نهم توانست نظر مجلسیان را به خود جلب کند، اما شواهد حاکی از آن است که رئیس دولت، شرایط مطلوب خود را در وزارت نفت تحت مسئولیت نودزی پیدا نکرده است. حمایت اعضای کمیسیون انرژی مجلس و سایر نمایندگان از نودزی نیز به نوعی مؤید همین نکته است. حساسیت‌های موجود در خصوص انتخاب وزیر نفت، تنها محدود به این که وزارتخانه متبوع وی تأمین‌کننده بیش از چهار پنجم درآمدهای ارزی کشور است نیست. توجه به برخی اهداف، مأموریت‌ها، ویژگی‌ها و شاخص‌های محیطی صنعت نفت ایران، بیانگر دلایلی است که میزان حساسیت‌های موجود را در خصوص انتخاب وزیر نفت دهم توجیه می‌کند. در مجموع توجه به این نکته که رئیس‌جمهور، مهندس مسعود میرکاظمی - وزیر بازرگانی دولت نهم - را به عنوان یکی از گزینه‌های تصدی پست وزارت نفت در کابینه جهت اخذ رأی اعتماد به مجلس شورای اسلامی معرفی نمود - که البته رأی اعتماد نمایندگان مجلس را کسب کرد - مبین انتظار جدید وی از وزارت نفت است.

حوزه داخلی

در بخش داخلی، مهمترین مسئولیت‌های وزارت

حوزه بین‌المللی

در حوزه فعالیت‌های بین‌المللی، ایران با صادرات روزانه حدود ۲/۶ میلیون بشکه نفت خام، یکی از بزرگترین صادرکنندگان نفت دنیا و از مهمترین اعضای سازمان کشورهای صادرکننده نفت آپک محسوب می‌شود. دفاع از منافع کشور در سازمان‌های مدیریت‌کننده بازارهای جهانی انرژی، مانند سازمان کشورهای صادرکننده نفت آپک و مجمع کشورهای صادرکننده گاز، بخش دیگری از مسؤولیت‌های وزیر نفت است که بدون اشراف و تسلط کافی شخص وزیر و به تبع آن گروه مدیران و مشاوران منتخب وی، امکان حضوری موفق و اثرگذار و نمایندگی کامل از منافع ملی، قابل حصول نخواهد بود.

مجموع این شرایط در حالی است که کشورهای غربی، صنعت نفت ایران را به عنوان مهمترین هدف در وضع تحریم‌های بین‌المللی علیه کشور قرار داده و از طریق تحریم سرمایه‌گذاری، مشارکت و فعالیت‌های این صنعت، قصد ایجاد کندی در مجموع فرایند توسعه اقتصاد ملی ایران و محدودسازی فعالیت‌ها و درآمد‌های نفتی را دارند. بر این اساس، انتخاب گزینه صحیح برای وزارت نفت که بین‌المللی‌ترین حجم فعالیت‌های اقتصادی کشور و لوکوموتیو توسعه اقتصاد ملی را مدیریت و راهبری خواهد کرد، می‌تواند علاوه بر تأمین منافع ملی در این بخش، زمینه ساز تسریع در حرکت توسعه اقتصاد ملی باشد. ■

را در تأمین انرژی مصرفی کشور در بخش‌های خانگی، تجاری، صنعتی و نیروگاهی بر عهده دارد. ترسیم راهبرد صنعت گاز کشور و مدیریت بهینه‌سازی سهم گاز در سبد انرژی مصرفی از طریق انجام مطالعات جامع و ارایه و دفاع از آن در محافل تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر حوزه انرژی و تداوم عملیات گازرسانی به بخش‌های مختلف مصرف‌کننده و تأمین زیرساخت‌های لازم برای حضور ایران در بازار جهانی گاز، به خصوص در بخش خط لوله، بخشی از مهمترین مأموریت‌های وزیر نفت دهم است. اتکای عمده به گاز طبیعی در بسیاری از بخش‌های مصرف‌کننده انرژی و جدی شدن طرح‌های صادرات گاز به اروپا و برخی کشورهای همسایه، حساسیت‌های این حوزه را نیز در ابعاد قابل ملاحظه‌ای افزایش داده است.

در بخش پتروشیمی نیز مهمترین مسؤولیت‌های وزیر نفت دهم را باید شامل مدیریت دوران گذار در صنعت پتروشیمی، تداوم روند مدیریت سرمایه‌گذاری‌ها توسعه زنجیره ارزش در کشور و ارتباط آن با صنایع پایین‌دستی مرتبط دانست وزیر نفت دهم همچنین به نوعی مسؤولیت سنگین مدیریت اجرایی در بخش منطقی‌سازی قیمت حامل‌های انرژی را تحت عنوان طرح هدفمند کردن یارانه‌ها به عهده خواهد داشت.

بازیافت نفت می‌تواند این رقم را به ۵۰۰ میلیارد بشکه افزایش دهد. تأمین فرآورده‌های نفتی مصرفی به خصوص بنزین و نفت‌گاز در ایران - کشوری که جایگاه بالاترین رشد مصرف سالانه تقاضای این حامل‌های انرژی را در دنیا و طی دهه اخیر به خود اختصاص داده است - با این که مدیریتی راهبردی، عمیق و فعال در حوزه صنعت نفت را طلب می‌کند، تنها بخش کوچکی از مسؤولیت‌هایی است که با مدیریت وزیر نفت انجام می‌شود. در این حوزه، وزارت نفت ایران هم‌اکنون طرح‌هایی را برای افزایش ظرفیت‌های تولید بنزین پالایشگاه‌های موجود و احداث ۷ پالایشگاه جدید در دست بررسی، مطالعه و تأمین مالی دارد. با این که قرار است اجرای این طرح‌ها با مشارکت جدی بخش خصوصی انجام شود، سیاست‌ها و نگاه کلان، حرفه‌ای و منسجم حاکم بر وزارت نفت می‌تواند تضمین‌کننده سودآوری مشارکت در چنین طرح‌هایی برای بخش خصوصی باشد؛ طرح‌هایی که ارزش مجموع آنها میلیاردها دلار برآورد شده و آغاز عملیات اجرایی آنها، ایران را به بزرگترین کانون اجرای طرح‌های پالایشگاهی و یکی از مهمترین کشورهای دارنده ظرفیت‌های پالایشی در منطقه و دنیا تبدیل خواهد کرد. همچنین هم‌اکنون ۶۳ درصد از مصرف انرژی کشور از محل گاز طبیعی تأمین می‌شود و شرکت ملی گاز ایران در حال حاضر مأموریت اصلی

بنزین و نفت در نوسان

گزارش «اقتصاد ایران» از بازار جهانی نفت

رسید. گفتنی است انتظار می‌رفت این میزان، حدود ۷۰۰ هزار بشکه افزایش یابد. بر اساس همین گزارش، میزان ذخیره‌سازی‌ها در کوشینگ اوکلاهما با ۳۰۰ هزار بشکه افزایش به ۳۳/۶ میلیون بشکه و همزمان سطح ذخیره‌سازی‌های بنزین درمدت مذکور با یک میلیون بشکه کاهش به ۲۱۱/۹ میلیون بشکه رسید.

متوسط قیمت نفت خام ایران در ۸ اوت

منطقه	نفت سبک	نفت سنگین
آسیا	۷۳/۶۹	۷۲/۲۳
شمال غربی اروپا	۷۲/۷۹	۷۲/۳۵
مدیترانه	۷۱/۴۷	۷۰/۸۲
آفریقای جنوبی	۷۲/۰۷	۷۱/۶۲
میانگین وزنی	۷۳/۲۴	۷۲/۱

استخراج: اقتصاد ایران از امور بین‌الملل شرکت ملی نفت

رسید. این قیمت در طول معاملات ۱۱ اوت تا سطح بشکه‌ای ۷۱/۱۳ دلار صعود کرده و تا شبکه‌ای ۶۸/۸۴ دلار آفت کرده بود. در همین بازار، قیمت بنزین تحویل ماه سپتامبر با ۱/۷ سنت کاهش به ۲/۰۵ دلار در هر گالن بالغ شد.

گفتنی است در بازار مذکور، قیمت گاز طبیعی به دلیل تداوم بالا بودن میزان ذخیره‌سازی‌ها کاهش یافت. بر اساس همین گزارش، قیمت گاز طبیعی برای تحویل در ماه سپتامبر با ۶/۲ سنت کاهش به ۳/۴۸ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو رسید. در بازار ICE لندن، قیمت نفت خام برنت دریای شمال برای تحویل در ماه سپتامبر با ۴۳ سنت افزایش به شبکه‌ای ۷۲/۸۹ دلار رسید. قیمت این نوع نفت خام بین ۷۱/۶۸ تا ۷۳/۵۲ دلار برای هر بشکه در نوسان بود.

اداره اطلاعات انرژی آمریکا اعلام کرد میزان ذخیره‌سازی‌های نفتی آمریکا در هفته منتهی به هفتم اوت با ۲/۵ میلیون بشکه افزایش به ۳۵۲ میلیون بشکه

در پی انتشار اخبار اداره کل خزانه‌داری آمریکا، عدم تغییر نرخ بهره بانکی و افزایش شاخص بورس آمریکا، افزایش بیش از حد انتظار ذخیره‌سازی‌های نفتی آمریکا را خنثی کرد و قیمت نفت اندکی افزایش یافت. در بازار نیویورک NYMEX قیمت نفت خام وست تگزاس اینترمدیت WTI برای تحویل در ماه سپتامبر با ۷۱ سنت افزایش به شبکه‌ای ۷۰/۱۶ دلار

قیمت نفت خام ایران در ۸ اوت

منطقه	نفت سبک	نفت سنگین
آسیا	۷۲/۸۸	۷۱/۴۲
شمال غربی اروپا	۷۱/۸۲	۷۱/۳۸
مدیترانه	۷۰/۵۰	۶۹/۸۵
آفریقای جنوبی	۷۱/۱۰	۷۰/۶۵
میانگین وزنی	۷۲/۳۹	۷۱/۲۹

استخراج: اقتصاد ایران از امور بین‌الملل شرکت ملی نفت